

Stockholms
stad

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2021

Rapport från
Stadsrevisionen

Dnr: 2021/127

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, stad.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Kommunstyrelsen

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2021

Revisorsgrupp 1 har den 15 november 2021 behandlat bifogade rapport. Vi hänvisar till rapporten och överlämnar den till kommunstyrelsen för kännedom.

På revisorernas vägnar

Lars Riddervik
Ordförande

Therese Kandeman
Sekreterare

Innehåll

1. Sammanfattande bedömning	1
2. Inledning	2
3. God ekonomisk hushållning	3
3.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv	3
3.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv	6
4. Rättvisande bild av resultatet och ställning	8
4.1 Ekonomiskt utfall	8
4.2 Förvaltningsberättelse.....	9
4.3 Prognostiserat helårsresultat	9
4.4 Investeringar	10
4.5 Revisionskontorets bedömning.....	10

1. Sammanfattande bedömning

Av kommunallagen framgår att de förtroendevalda revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten.

Revisionskontoret har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, granskat delårsrapporten per 31 augusti 2021. Granskningen har genomförts på en översiktlig nivå.

Delårsrapporten är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed och i enlighet med gällande lagstiftning. De sammanställda räkenskaperna ingår i delårsrapporten för staden och resultatet bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

Revisionskontorets bedömning är att god ekonomisk hushållning uppnås ur ett ekonomiskt perspektiv. Ur ett verksamhetsperspektiv är vår bedömning att god ekonomisk hushållning uppnås delvis eftersom ett av tre inriktningsmål uppnås. Kommunstyrelsen gör bedömningen att staden kommer att uppnå kraven för god ekonomisk hushållning för 2021.

Revisionskontoret bedömer i likhet med kommunstyrelsen att de finansiella målen kommer att uppnås vid årets slut. Däremot avstår revisionskontoret från att bedöma utfallet för verksamhetsmålen då flertalet av de indikatorer som kommunfullmäktige beslutat om saknar utfall vid delårsrapporteringen.

2. Inledning

2.1.1 Bakgrund

Kommunfullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. Rapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för en period mellan sex till åtta månader avseende utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat. I samband med kommunfullmäktiges behandling av delårsrapporten ska revisorerna bedöma resultatet i rapporten.

2.1.2 Revisionsfrågor

Granskningen besvaras med följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

2.1.3 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som revisionen utgår ifrån vid analys och bedömning. Följande revisionskriterier kommer tillämpas i granskningen.

- Kommunallag (2017:725)
- Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning
- Rådet för kommunal redovisning rekommendation (RKR), R17 Delårsrapport
- Stadens budget

2.1.4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig och omfattar:

- De finansiella rapporterna inkl. noter (resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt drift- och investeringsredovisning).
- Förvaltningsberättelse
- Om prognostiserat resultat är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning.

3. God ekonomisk hushållning

Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska vara av betydelse för god ekonomisk hushållning. En utvärdering av om målen har följts och kommer uppnås ska lämnas i stadens förvaltningsberättelse i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

3.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

I budgeten för år 2021 har kommunfullmäktige fastställt tre inriktningsmål. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och gäller samtliga nämnder och bolag samt avser hela mandatperioden. De beslutade inriktningsmålen är:

- En modern storstad med möjligheter för alla.
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.

Inriktningsmålen konkretiseras i tolv verksamhetsområdesmål. Till samtliga verksamhetsområdesmål finns flera indikatorer för att mäta måluppfyllnad. Kommunstyrelsen gör i delårsrapporten en sammanvägd bedömning av måluppfyllnad för helåret genom att analysera nämnders och bolagsstyrelser prognoser avseende måluppfyllnad per verksamhetsområdesmål, faktiskt utfall eller prognostiserat utfall för indikatorer samt genomförda och planerade aktiviteter.

Kommunstyrelsens bedömning är att ett av tre inriktningsmål kommer att uppnås för år 2021 och att två uppnås delvis. Sju verksamhetsområdesmål bedöms komma att uppnås och fem mål bedöms komma att uppnås delvis (se tabell som följer). Kommunstyrelsens beskriver att samtliga mål ligger till grund för bedömning av god ekonomisk hushållning och att bedömningen är att god ekonomisk hushållning uppnås.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål/ verksamhetsområdesmål	Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelse
1 En modern storstad med möjlighet och valfrihet för alla	Uppnås delvis
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbetet och svenskkunskaper är kort	Uppnås helt
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	Uppnås delvis
1.3 I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	Uppnås delvis
1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	Uppnås helt
1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	Uppnås helt
2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	Uppnås delvis
2.1 Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	Uppnås helt
2.2 Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	Uppnås delvis
2.3 Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	Uppnås helt
2.4 Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	Uppnås delvis
2.5 Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	Uppnås delvis
3 En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden	Uppnås helt
3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Uppnås helt
3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	Uppnås helt

Revisionskontoret kommentar

Den pågående pandemin påverkar stadens verksamhet även under 2021. Staden har arbetat systematiskt för att minska pandemins påverkan på verksamheten och för att lära inför framtiden. Utbildningsområdet och äldreomsorgen är exempel på verksamheter som haft stora utmaningar att hantera. För kultur- och fritidsområdet har förutsättningarna för att nå hög måluppfyllelse påverkats av de restriktioner som gällt för att minska risken för smittspridning.

Staden har höga ambitioner vad gäller bostadsbyggande. Kommunstyrelsen redovisar i delårsrapporten stora avvikelser mot uppsatta målvärden för de indikatorer som finns för att mäta målet *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov*. Revisionskontoret kommer följa utvecklingen och de ansträngningar som görs för att nå högre måluppfyllelse.

Revisionskontorets bedömning

Vår samlade bedömning är att staden delvis uppnår *God ekonomisk hushållning* ur ett verksamhetsperspektiv mot bakgrund av att ett av tre inriktningsmål uppnås och två uppnås delvis.

Vi avstår från att bedöma måluppfyllnad för varje enskilt mål eftersom det saknas utfall för flertalet av de indikatorer som kommunfullmäktige beslutat om.

3.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

Kommunfullmäktige har fastställt sex finansiella mål i budget 2021. Enligt RKR R17 ska den förenklade förvaltningsberättelsen i delårsrapporten innehålla:

"Upplýsingar om kommunens och kommunkoncernens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning."

Nedan redovisas måluppfyllelsegrad enligt redovisat resultat i stadens delårsrapport.

Mål	Uppnått i delårsrapport per 31/8	Revisionskontorets kommentar
Stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2021 ska uppgå till 0,1 mnkr	Helt (3 941 mnkr)	Redovisas endast för delårsutfall. Även prognosen bedöms uppnås av staden.
Nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkterna ska inte överstiga 100 %	Helt (90 %)	
Soliditeten för staden respektive kommun-koncernen ska inte understiga 34 % inkl. pensionsåtaganden	Helt (37 %)	Uppgift saknas för koncernen.
Kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader ska inte överstiga 7,0 %	Helt (6 %)	
Budgetföljsamheten ska vara 100 %	Helt (99%)	Mäts mot prognos i delårsrapporten.
Prognossäkerheten i tertialrapport 2, jämfört med utfallet, ska vara högst +/- 1 %	Mäts vid årets slut.	Ej tillämplig vid delår.

Revisionskontorets kommentar

I delårsrapporten redovisas kommunstyrelsens bedömning av stadens måluppfyllelse för de finansiella målen 2021 exklusive årets budgetföljsamhet. Därtill saknas utfallet för kommunkoncernens soliditet.

Finansiella målen beräknas och redovisas per 31 augusti. Kommunstyrelsens bedömning är att alla målen kommer att uppnås på helåret.

Revisionskontorets bedömning

Revisionskontoret bedömer att de finansiella målen kommer att uppnås för verksamhetsår 2021 och att verksamheten ur ett ekonomiskt perspektiv bedrivits utifrån *God ekonomisk hushållning*.

4. Rättvisande bild av resultatet och ställning

4.1 Ekonomiskt utfall

Stadens resultat per den 31 augusti 2021 är 4 034 mnkr och kommunkoncernen redovisar ett överskott om 4 875 mnkr. Bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB redovisar ett resultat på 1 840 mnkr.

Revisionskontorets kommentar

I vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som tyder på att stadens finansiella delårsbokslut, i allt väsentligt, inte är upprättat enligt god redovisningssed och i enlighet med gällande lagstiftning.

Följande avvikelser/utvecklingsområden har dock noterats:

- Det finns utrymme för en utvecklad ekonomisk analys av resultatnivå och förväntad utveckling, till exempel ingår inte förväntat exploateringsresultat för sista kvartalet. Det saknas även en analys av skillnaden mellan delårsutfall (4 034 mnkr) och prognos (925 mnkr). Det gör att det är svårt att bedöma rimligheten i lämnad prognos jämfört med utfall per 31 augusti 2021.
- En utveckling av principerna för investeringsredovisningen och/eller prognosantaganden bör ske. Prognosen för investeringsverksamheten korrelerar i begränsad utsträckning med redovisat utfall per 31 augusti. Årsprognosen i relation till redovisat utfall per augusti indikerar att cirka 57 procent av investeringarna ska genomföras under september till december, vilket inte bedöms som rimligt.
- Vissa kostnader för IT-projekt, sociala investeringar och kompetensutveckling redovisas som jämförelsestörande kostnader. Dessa bör redovisas som en del av stadens ordinarie verksamhet.
- Av RKR R17 Delårsrapport framgår att delårsrapport ska innehålla upplysningar i not om säsongsvariationer eller cykliska effekter som har påverkat verksamheten. Denna information finns till viss del, dock saknas fortfarande information om semesterlöneskuldens påverkan på delårsresultatet i jämförelse med årsresultatet.

- Dokumentationen som erhöles vid granskningen av delåret avseende säkringsredovisning bedöms inte uppfylla kraven som framgår av RKR R8 Derivat och säkringsredovisning.

4.2 Förvaltningsberättelse

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning 13 kap. ska en delårsrapport innehålla en förenklad förvaltningsberättelse. Enligt RKR:s rekommendation R17 ska förvaltningsberättelse minst innehålla följande avsnitt:

- Händelser av väsentlig betydelse.
- Upplysningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- Redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till fastställd budget för den löpande verksamheten.
- Bedömning av balanskravsresultatet utifrån prognosen.

Revisionskontorets kommentar

Årsprognosen för staden prognostiseras till ett positivt resultat om 925 mnkr jämfört med budget. Poster som påverkar resultatet är avvikelser i skatteunderlagsprognosen om 1 300 mnkr och redovisade realisationsvinster från försäljningar om 1 209 mnkr som ej är budgeterade. Därtill redovisas ökade kostnader för Stockholmsöverenskommelsen på 1 291 mnkr.

När det gäller utdelning från Stockholm Stadshus AB är denna budgeterad till 1 100 mnkr och enligt förslag till beslut avseende delårsrapporten kommer utdelningen att uppgå till budgeterat belopp. I prognosen ingår även ett aktieägartillskott på 700 mnkr till Stockholms Stadshus.

Staden bedömer att balanskravsresultatet är positivt för både delårsresultatet och helårsprognosen. I delårsrapporten görs uppställning för beräkning av balanskravsresultatet för delårsperiodens resultat, dock saknas uppställning av prognostiserat balanskravsresultat.

4.3 Prognostiserat helårsresultat

Staden prognostiserar ett positivt resultat om 925 mnkr jämfört med budget för 2021. Stadens nämnder redovisar en positiv avvikelse på 525 mnkr jämfört med budget efter korrigeringar och budgetjusteringar. De flesta nämnder redovisar en positiv avvikelse eller ett nollresultat.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott på 158 mnkr. Stadsdelsnämnderna redovisar ett överskott om totalt 284 mnkr varav de

största återfinns i Södermalm som redovisar 83 mnkr och Hässelby-Vällingby med 49 mnkr. Två nämnder redovisar överskridande av budgeten, fastighetsnämnden (-28 mnkr) och trafiknämnden (-4 mnkr).

Revisionskontorets kommentar

I delårsrapporten redovisas resultatprognos för kommunkoncernen samt Stockholms Stadshus AB men det saknas redovisning för respektive bolag i bolagskoncernen.

4.4 Investeringar

Prognosen för koncernens nettoinvesteringar uppgår till 13,9 mdkr, vilket är knappt 1 mdkr över budget. Redovisade avvikelser hänförs främst till förvärvet av aktier i Stockholmsmässan.

Prognosen för nämndernas nettoinvesteringar uppgår till 6,4 mdkr, vilket är 277 mnkr lägre än budget. Avvikelsen hänförs till fastighetsnämnden. Överskottet i fastighetsnämnden förklaras av att ett antal projekt inte kommer nyttja tilldelad budget av olika orsaker. Kyrkogårdsnämnden redovisar ett underskott på 7 mnkr på grund av förskjutning i utgifter för begravningsplatsen på Järva.

Exploateringsnämnden prognostiserar en budget i balans. Dock prognostiseras investeringsutgifterna att bli 500 mnkr över budget, vilket kompenseras av lika stor ökning av investeringsinkomsterna. Orsaken till de ökade utgifterna anges vara snabbare produktions-takt än planerat inom projekten Hagastaden och Slussen.

För ett antal projekt prognostiseras överdrag över 15 procent alternativt mer än 20 mnkr. För dessa projekt ska exploateringsnämnden vidta åtgärder för att sänka kostnaderna.

Revisionskontorets kommentar

Redovisad investeringsredovisning, under avsnitt förvaltningsberättelse, redogör för nämndernas avvikelse gällande investeringar. Det finns även en samlad investeringsredovisning per nämnd samt för större projekt under avsnittet investeringsredovisning.

4.5 Revisionskontorets bedömning

Vår bedömning är att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningssed och i enlighet med gällande lagstiftning. Resultat- och balansräkning visar i allt väsentligt en rättvisande bild av resultat och ställning. De sammanställda räkenskaperna samt stadens och nämndernas delårsbokslut bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

Gällande de avvikelser som nämnts ovan rekommenderas kommunstyrelsen att tillse att

- Det finns en tillräcklig analys för att bedöma rimligheten i lämnad prognos jämfört med utfallet i delåret.
- Principerna för investeringsredovisning och/eller prognosantaganden utvecklas.
- Upplysning om säsongsvariationer innefattar semesterlöneskuld.
- Kostnaden för lämnade bidrag redovisas enligt god sed, dvs. inte periodiseras med 8/12 i delårsbokslutet.
- Säkringsredovisningen följer rekommendation RKR R8.
- Konsolidering av Mässfastigheter AB görs på ett korrekt sätt.